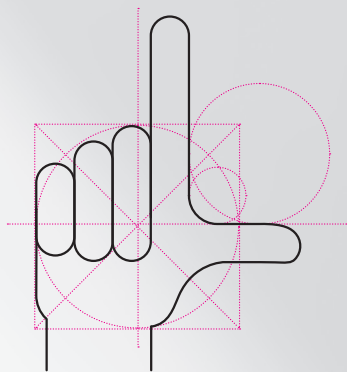
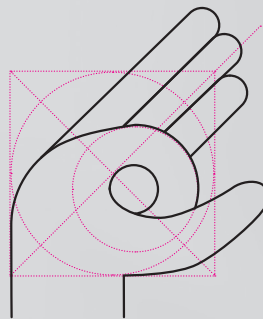

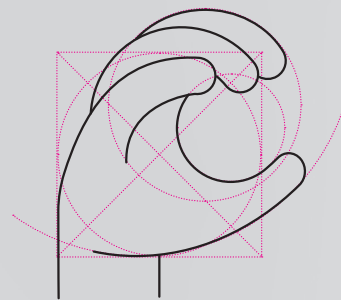
Parlar és a les teves mans

L

S

C

LLENGUA DE SIGNES CATALANA

Generalitat
de Catalunya

© Generalitat de Catalunya. Departament de Política Lingüística

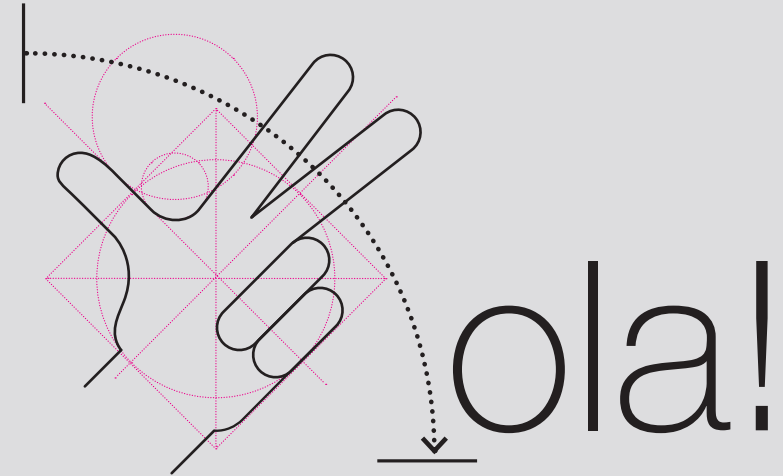
DIPÒSIT LEGAL
B 15900-2024

DISSENY GRÀFIC I MAQUETACIÓ
bpdisseny

© FOTOGRAFIES
Generalitat de Catalunya.
Departament de Cultura
Muséum National d'Histoire Naturelle (Paris)
USIA. National Archives and Records Administration
Royal Collection Trust / © Her Majesty Queen Elizabeth II 2021
Staatliche Antikensammlungen und Glyptothek. München
Museo Nacional de Arte. México
Magal, Manuel Galrinho (CC BY-NC-ND 2.0)
Mercè Calafell Carrasco
Pxhere, Pixabay, Istockphoto

ASSESSORAMENT I COL-LABORACIÓ
Federació de Persones Sordes de Catalunya
Associació de Sordcecs de Catalunya
Associació d'Intèrprets de Llengua de Signes i Guia-intèrprets de Catalunya
Agrupació de Sords de Vic i Comarca
Casal de Sords de Barcelona
Centre Recreatiu i Cultural de Persones Sordes de Barcelona
Cercle d'Artistes Sords Units

Benvingudes i benvinguts a la comunitat LSC

La llengua de signes catalana, o LSC, és la llengua de signes pròpia de les persones sordes i sordcegues signants a Catalunya. És una de les llengües de Catalunya i de les moltes llengües de signes que hi ha al món.

HOLA!

MIRA-HO EN LSC

Pareu atenció!

Tenim una llarga història

Els orígens de la llengua de signes catalana

Una llengua de signes s'origina quan un grup de persones sordes es relacionen de forma estable i continuada. És el que succeeix a partir de l'any 1760 a París, quan l'abat de L'Epée funda a casa seva la primera escola pública per a persones sordes. Vet aquí l'origen de la llengua de signes francesa i la llavor d'altres llengües quan el mètode de L'Epée s'estén i es creen més escoles arreu d'Europa i del món. És el cas de la llengua de signes americana (ASL), la italiana (LIS), l'espanyola (LSE) o la catalana (LSC).

A Catalunya, la primera escola pública de persones sordes és creada l'any 1799 a Barcelona pel prevere francès Joan Albert, seguidor de L'Epée. Així s'origina el

primer nucli de llengua de signes catalana, gràcies a l'ús que s'hi fa de la comunicació gestual. Aquesta primera escola també s'engega en un domicili particular, el de Joan Albert, però pocs mesos després passa a situar-se al Saló de Cent de l'Ajuntament de Barcelona.

L'Escola de Sords de Barcelona, amb molts alts i baixos al llarg del segle XIX, perviu i coexisteix amb centres d'altres poblacions catalanes on també s'instrueixen persones sordes (Arenys de Mar, Llavaneres, Tarragona, Terrassa, Vic i Vilanova i la Geltrú) i amb altres espais de socialització on les persones sordes es troben i parlen en llengua de signes, com en algunes parròquies.

Cal parlar sempre en plural de les llengües de signes, perquè n'hi ha moltes.

Al món hi ha més de 200 llengües de signes

El 1880 se celebra a Milà el Segon Congrés Internacional d'Educadors de Sords, que suposa un fre per a les llengües de signes, especialment a Europa. S'imposa l'anomenat oralisme (modalitat educativa basada en una comunicació per mitjà de la lectura labial i la fonació oral) i en molts països es proscriu l'ús de les llengües de signes a les escoles.

Malgrat tot, a Catalunya la llengua de signes no desapareix. Es continua utilitzant i esdevé tot un exemple de resiliència, sobretot gràcies a un moviment associatiu de persones sordes que sorgeix amb força a començaments del segle XX i que la manté viva quan és bandejada de les escoles.

A més de les llengües de signes, existeix un sistema de comunicació anomenat sistema de signes internacional (SSI) que incorpora signes de diferents llengües de signes i s'utilitza principalment en trobades, actes i esdeveniments internacionals.

Cent anys de prohibicions i resiliència

MIRA-HO EN LSC

El reconeixement de la llengua de signes catalana

A finals dels anys seixanta del segle xx, les llengües de signes es revaloren a causa d'un moviment de recuperació que s'inicia als Estats Units. El lingüista William C. Stokoe demostra que la comunicació gestual pròpia i natural de les persones sordes és pròpiament una llengua. I el neuròleg britànic Oliver Sacks, amb el seu llibre *Veig una veu* (1989), marca un punt d'inflexió en la difusió i acceptació de la comunicació visuogestual de les llengües de signes: esperona l'orgull de ser sord i retorna les comunitats de persones sordes a un pla de normalitat social, cultural i lingüística.

Als anys vuitanta i noranta, aquesta revaloració també es produeix a Catalunya. Entitats i plataformes de persones sordes reivindiquen l'ús de la llengua gestual pròpia i aconseguixen el reconeixement legal de la llengua de signes catalana (LSC) a l'Estatut d'autonomia del 2006. Un any després, la llei estatal de les llengües de signes a Espanya també reconeix la llengua de signes catalana com a llengua pròpia de les persones sordes signants a Catalunya. I la Llei catalana 17/2010, de 3 juny, acaba regulant la llengua de signes catalana.

Avui l'LSC és una llengua com a tal i constitueix una manifestació del patrimoni lingüístic i cultural de Catalunya.

Una llengua per teixir complicitats

MIRA-HO EN LSC

Som una llengua que suma

Suma persones

La llengua de signes catalana és la llengua pròpia de les persones sordes signants de Catalunya i de les persones sordcegues, usuàries d'aquest sistema lingüístic amb determinades adaptacions. També d'altres persones usuàries, com els fills de pares sords, els professionals educatius, els intèrprets d'LSC, els guies intèrprets per a persones sordcegues, els mediadors comunicatius i l'entorn social i familiar de les persones signants.

L'LSC és una llengua de modalitat visual i gestual que té unes característiques gramaticals, morfosintàctiques i semàntiques pròpies, igual que qualsevol altra llengua.

Suma expressivitat i informació

La llengua de signes catalana es percep amb la vista i es produeix amb les mans i amb la intervenció de parts del cos, com ara la cara, el cap i la part superior del tronc. L'expressió facial i l'expressió corporal també són importants.

Cal no confondre la llengua de signes amb l'alfabet dactilològic: un sistema alfabètic en què es produeix una representació manual de les lletres de l'alfabet, i que s'usa principalment per lletrejar noms propis, sigles o termes que no tenen signe en l'LSC.

Tot suma

El Consell Social de la Llengua de Signes Catalana és l'organisme consultiu de participació social de la Generalitat de Catalunya per debatre i proposar estratègies de foment de l'LSC. Està format per persones signants i no signants que sumen sinergies com a interlocutors i assessors del govern català per dissenyar les polítiques de difusió i foment de l'LSC.

MIRA-HO EN LSC

Suma associacions

Les associacions són espais de trobada de les persones sordes per relacionar-se i sumar forces. Han tingut un paper fonamental en la pervivència i desenvolupament de la llengua de signes catalana. Avui, entitats històriques com el Casal de Sords de Barcelona (fundat als anys trenta del segle xx), el Centre Recreatiu i Cultural de Persones Sordes de Barcelona (el 1941), o la mateixa Federació de Persones Sordes de Catalunya (el 1979) en continuen sent puntals. Aquesta federació (FESOCA) i més d'una vintena d'associacions que hi estan afiliades sumen forces arreu de Catalunya.

Suma sinergies

Coneix la FESOCA

Suma amistats

Suma en comunicació

MIRA-HO EN LSC

Vivim en llengua de signes catalana

Una llengua amb aliats:

els intèrprets i els guies intèrprets en LSC

Una llengua oberta a tothom

L'LSC és també la llengua en què les persones signants solen relacionar-se amb l'entorn familiar, social i laboral. Molts pares, germans, amics i companys de feina esdevenen signants per poder comunicar-se millor amb les persones sordes i sordcegues.

Els intèrprets en llengua de signes (ILS) i els guies intèrprets de persones amb sordceguesa (GILS) són aliats que treballen amb i per a les persones sordes i sordcegues en molts dels reptes als quals han de fer front per viure en societat. I són també una imatge icònica que s'identifica amb l'LSC quan apareixen en mitjans de comunicació audiovisuals o en actes públics, fent la interpretació simultània de la llengua oral a la llengua de signes catalana i viceversa.

La comunitat signant en LSC pot disposar de serveis d'interpretació i guia d'interpretació per realitzar les gestions de la vida quotidiana, i tenir igualtat en les mateixes situacions comunicatives que qualsevol persona. És un camí que no ha fet més que començar.

A l'app del 061 les persones sordes signants poden fer videotrucades en LSC per explicar casos d'urgències mèdiques les 24 hores del dia i els 365 dies l'any. S'hi han destinat més d'una desena d'intèrprets per fer-ho possible.

També hi ha altres entitats públiques i privades que disposen de serveis d'interpretació i videointerpretació a través de plataformes digitals (com, per exemple, TMB, Aigües de Barcelona i ajuntaments com el de Mollet del Vallès).

A les comissaries dels Mossos les persones sordes i sordcegues signants poden demanar un intèrpret o un guia intèrpret perquè les assisteixi.

A moltes oficines d'atenció al ciutadà de la Generalitat és possible realitzar tràmits en llengua de signes amb el suport d'un intèrpret en llengua de signes.

MIRA-HO EN LSC

Una llengua viva

L'LSC és una llengua viva, que amplia constantment el seu lèxic per reflectir nous conceptes i expressions. Alhora conserva alguns termes que ens remeten a fets, situacions, tradicions o costums d'altres temps, veritables tresors lingüístics.

ANUNCI

Amb dues mans es representa l'acció de picar un timbal, instrument amb què antigament se solien precedir els anuncis públics al carrer.

CORONAVIRUS

Sobre el puny de la mà esquerra tancat es desplega la dreta amb els dits estesos, representant la forma d'una corona.

DILLUNS

La configuració de la mà recorda unes banyes de toro, i és que el dilluns era un dia en què es menjava carn de toros sacrificats en les corrides del diumenge anterior.

DIVENDRES

Sembla un repic de castanyoles i alegria per ser divendres, però de fet prové de simular una canya de pescar, ja que els divendres era dia tradicional de menjar peix.

FACEBOOK

Amb dues mans es representa l'obertura d'un llibre (*book*) des de la cara (*face*).

HERÈNCIA

Simula l'acció de rebre una bossa damunt d'una mà, que recorda l'època en què els diners es duïen en bosses.

NO PODER

Remet a una antiga prova a què se sotmetia les persones èbries per saber si aguantaven l'equilibri. Recorda el moviment d'aquest exercici consistent a tocar amb el dit polze d'una mà el nas i amb el dit menuell de la mateixa mà un genoll. D'aquell 'no poder' mantenir l'equilibri, el 'no poder' actual en LSC.

TELÈFON MÒBIL

Amb el dit índex de la mà dreta movent-se sobre l'orella es representa una trucada telefònica.

TOMÀQUET

Evoca l'acció d'estar sucant el tomàquet en una llesca de pa, i d'aquí la identificació de l'element bàsic de fer un pa amb tomàquet.

X (TWITTER)

Amb els dits polze i índex de la mà dreta, obrint-los i tancant-los, s'imita la forma d'un bec d'ocell que piula.

VIDEOJOC

Amb les dues mans es representa l'acció d'agafar el comandament d'una videoconsola, tot movent els dits polzes de cada mà.

Els mesos de l'any

GENER

Signe de posar-se una bufanda, pel fred de l'hivern.

FEBRER

Signe icònic d'una màscara de carnaval.

MARÇ

Signe de moviment lateral de les mans, que recorda el vent.

ABRIL

Signe de moviment vertical amb les mans, que remet a la pluja.

MAIG

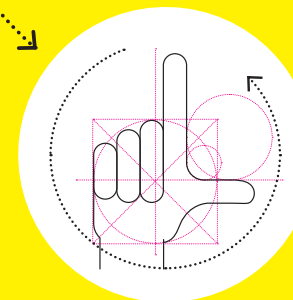
Signe d'acció que recorda la brotada d'una planta o d'una flor.

JUNY

Signe de moviment amb dos dits damunt la galta dreta, que resulta d'un creuament dels signes de 'fruita' i de 'diverses', que explica que és un mes en què arriben les primeres i diverses fruites de l'any, com les cireres.

JULIOL

Signe de base dactilològica a partir de la lletra L, que fa un petit moviment circular.

AGOST

Signe de moviment que recorda l'acció d'esprémer amb un drap la massa de llet per fer formatge, i és que l'agost és un mes força típic de fer formatge.

SETEMBRE

Signe de moviment que recorda l'acció de menjar un gra de raïm, en el temps de la verema.

OCTUBRE

Signe de moviment lateral amb les dues mans que imita l'acció de disparar una escopeta, perquè en aquest mes s'obre la temporada de caça.

NOVEMBRE

Signe icònic que recorda dos ossos creuats sobre el pit, en referència als difunts, perquè la festivitat de Tots Sants marca l'inici del mes.

DESEMBRE

Signe icònic que representa el bec d'un ànec, un dels menjars típics de les festes de Nadal.

MIRA-HO EN LSC

Topònims

ALEMANYA

Representa un dels elements distintius dels cascs de l'antic exèrcit prussià, que eren coronats amb una punxa.

AMÈRICA (CONTINENT)

Amb les dues mans planes i els dits oberts, invertides una sobre l'altra en posició vertical i tocant-se amb els dos dits polze, evoca la imatge de tot el continent: una mà representa l'Amèrica del Nord; l'altra, l'Amèrica del Sud, i els dits polzes, l'istme centreamericà.

ARAN

Les dues mans dibuixen, en l'espai i de dalt a baix, una V, lletra inicial del topònim *Vall d'Aran*, i que també és signe de vall.

BRASIL

Prové del concepte 'delicat', executat damunt dels llavis, perquè calia anar amb compte de no cremar-se quan es prenia cafè. Així va passar a significar també 'cafè' i 'cafeteria' (bar), i del cafè beguda al país productor de cafè per excel·lència, Brasil.

CATALUNYA

Amb els quatre dits de la mà, de dalt a baix, evoca l'acció de marcar les quatre barres de l'escut heràldic de Catalunya.

CALELLA

Formant una pinça amb els dits polze i índex de cada mà, amb un lleuger moviment repetit en vertical, es recorda la posició de les mans en els compassos de les sardanes, que evoca l'Aplec de la Sardana de Calella, un dels més coneguts del sardanisme.

MONTSERRAT

Una mà recorda el perfil de la muntanya, amb tots els dits junts orientats cap amunt, mentre l'altra mà fa un moviment horitzontal a sobre, un moviment similar al d'una serra.

MONTJUÏC

Amb una sola mà tota tancada, amb un moviment repetitiu, recorda l'acció de disparar dels canons. I és que la muntanya de Montjuïc va ser coneguda històricament pels canons i bombardejos sobre la ciutat de Barcelona.

SANT POL DE MAR

Evoca un rellotge, en record de la llegenda segons la qual li van construir una teuladeta a un rellotge de sol per protegir-lo i així, és clar, no marcava les hores.

SITGES

Representa el signe d'un biquini, ja que la localitat es va fer coneguda per tenir les primeres banyistes en biquini.

La màgia
de la
llengua

El poder
del gest

VALÈNCIA

Amb els quatre dits d'una mà gratant damunt del palmell de l'altra, es recorda l'antiga acció de triar l'arròs. Com que València és país d'arròs i paella, també indica el nom de la ciutat de València.

XINA

Els dits polze i índex de cada mà, junts, fan un moviment cap a baix, que s'origina a l'alçada de la boca, recordant els bigotis llargs amb què se solien il·lustrar cròniques d'antics xinesos.

La força
dels signes

MIRA-HO EN LSC

Una llengua amb una cultura pròpia

els signoms

Els signes personals o signoms són el segon nom, o nom en LSC, amb què les persones signants identifiquen una persona en concret.

Es basen en un tret físic o en algun element que s’hi pugui relacionar, com ara la seva professió, la localitat on viu o on va néixer, o bé una acció o afició característiques. Tothom qui es relaciona habitualment amb una persona signant acaba tenint el seu propi signe personal o signom.

Moltes persones famoses i personatges històrics també tenen un signom específic amb què la comunitat signant s’hi refereix:

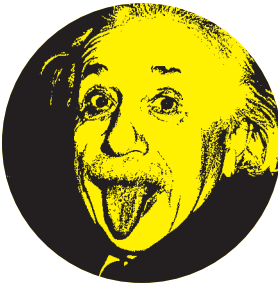
ÀNGEL CALAFELL

Amb els dits índex i del mig de la mà una mica corbats sobre els llavis, es recorda que aquest personatge clau en la història de la comunitat signant catalana del segle xx sempre tenia els llavis ressecs i s’hi posava crema.

SALVADOR DALÍ

Amb els dits polze i índex de cada mà se simula el gest de cargolar les puntes del bigoti que lluïa el pintor empordanès.

ALBERT EINSTEIN

Amb els dits polze i índex de la mà oberts, movent-se al mateix temps que es treu la llengua, es recorda la foto històrica del científic en què feia una llengota.

ABAT DE L'ÉPÉE

Épée en francès significa literalment ‘espasa’. D’aquí que el signom d’un dels pares de l’educació en llengua de signes es basi en el moviment d’una mà que agafa una espasa per atacar un adversari.

GALILEU (GALILEO GALILEI)

Amb una configuració de lletra G, les dues mans en paral·lel assenyalen de costat cap al cel, com si fossin un telescopi, l’instrument amb què Galileu observava els astres.

FRIDA KAHLO

Amb els dits índex i cor de la mà, estirats sobre les celles, es recorda les celles grans i piloses característiques de l’artista mexicana.

MARILYN MONROE

Signom de base dactilològica en què es representa la lletra M dues vegades seguides, una per a cada inicial de la famosa actriu.

ISAAC NEWTON

La mà simula la caiguda d’una poma sobre el seu cap, al·ludint l’anècdota que va inspirar al físic anglès la teoria de la gravetat.

PLATÓ

La mà toca l’espatlla per recordar que aquest filòsof era un personatge corpulent.

ROSALIA

Amb una mà es fa un moviment des de la punta dels dits de l’altra mà per recordar les característiques ungles llargues de la cantant catalana.

ROSA PARKS

Signom adoptat de la llengua de signes americana (ASL), en què es representa el signe dactilològic de la lletra R, inicial del nom de l’activista estatunidenca.

MIRA-HO EN LSC

Estudiem i treballem en llengua de signes

Una
llengua per
aprendre

A Catalunya les persones sordes que estudien i treballen en un entorn signat ho fan per l'aprenentatge, coneixement i ús de l'LSC. En la comunitat signant catalana no es produeix un bilingüisme equiparable al de les llengües orals.

La llengua de signes aconsegueix múltiples funcionalitats i permet també accedir al món laboral. El ventall de llocs de feina als quals poden optar les persones sordes és menor que el de les persones oïdores. Moltes persones sordes treballen en l'àmbit de la docència en LSC.

La llengua de signes també és una sortida laboral per a persones no sordes com ara professionals de la interpretació, la guia interpretació o la mediació comunicativa.

Les xarxes socials són un espai especialment idoni per a la dinamització i difusió en LSC. El canal de notícies en LSC Webvisual, a Internet; el projecte Aimada, a Facebook, i el web cultural Espiell, en són alguns exemples.

A Catalunya, des del batxillerat i fins a la universitat, l'alumnat sord pot sol·licitar un o una intèrpret de llengua de signes per rebre la seva formació en LSC.

La legislació actual disposa que els estudiants sords catalans poden optar per la llengua de signes, des de l'escola primària fins a la universitat. La llengua de signes és fonamental per al desenvolupament educatiu i social de les persones signants.

En aquesta opció educativa, anomenada modalitat educativa bilingüe intermodal, coexisteix la llengua de signes catalana amb el català i el castellà, parlats i escrits, que també són objecte d'ensenyament i aprenentatge.

Hi ha diferents centres públics que fan ensenyament en aquesta modalitat. A Barcelona destaquen, en educació preescolar, l'Escola bressol Forestier; en educació primària, l'Escola Tres Pins; i en secundària, l'Institut Consell de Cent. També hi ha altres centres que incorporen la llengua de signes, com ara l'Escola Josep Pla, a Barcelona, o l'Escola La Massana, a Girona.

Una llengua
per treballar
i per a la
difusió

Una
llengua que
expressa

Una
llengua per
compartir

MIRA-HO EN LSC

Creem i gaudim de la cultura en LSC

Gràcies a la seva cultura visual i gestual, les persones sordes signants són molt creatives en teatre, cinema, fotografia i en totes les arts visuals i plàstiques. Pel mateix motiu també segueixen molt aquestes expressions culturals.

Cinema i teatre

El teatre és l'àmbit artístic i visual de més tradició en llengua de signes catalana. Des de la primera meitat del segle xx, neix de la mà d'entitats com el Casal de Sords de Barcelona i, més tard, el Centre Recreatiu Cultural de Persones Sordes de Barcelona. Teatre fet i dirigit per persones sordes i per a persones sordes.

Ambdues entitats han promogut certàmens importants com la Mostra de Teatre per a Joves Sords (Casal de Sords de Barcelona) o la Biennal Internacional de Teatre i Cinema (Centre Recreatiu Cultural de Persones Sordes de Barcelona), que també difon produccions cinematogràfiques de temàtica cultural sorda o produïda per persones sordes.

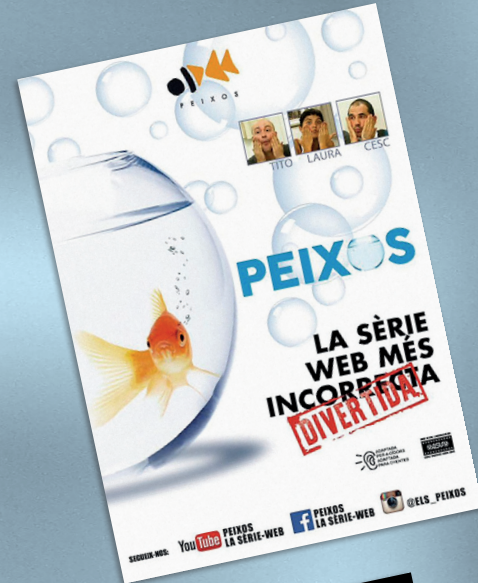
El 1977 diverses persones sordes s'agrupen i creen el Cercle d'Artistes Sords Units (ASU) per adaptar pel·lícules de renom del moment a l'LSC o per produir

nous llargmetratges, guionitzats, dirigits i protagonitzats per persones signants. Entre el fons fílmic d'ASU, de més de 35 produccions, destaquen títols com *El miracle d'Anne Sullivan* i *Fra Ponce de León*, o adaptacions en LSC de pel·lícules com *Dotze homes sense pietat* o *La ciutat cremada*.

Vicmovies és el festival de curtmetratges de cinema en llengua de signes més important del país i que es manté en actiu, organitzat per l'Agrupació de Sords de Vic i Comarca des de l'any 2015. Per tal de fer-lo més inclusiu per a persones oïdores, tots els curtmetratges estan subtitulats. El gènere del curtmetratge va originar altres certàmens anteriors com el de la Llar de Sords de Badalona o la mostra de curtmetratges de Difusord, a Barcelona.

Internet

Peixos és la primera sèrie web de Youtube en LSC. És una comèdia que destaca perquè els seus protagonistes són signants en llengua de signes catalana tant a la ficció com a la realitat. Dirigida per Pablo Navarro i produïda per Anna Domènech, és protagonitzada pels actors sords Frank Vidiella i Àlícia Sort, i l'actor signant (no sord) Sam Campos.

MIRA-HO EN LSC

Arts plàstiques d'artistes sords

Un dels àmbits en què millor es presenta la capacitat creativa i expressiva en llengua de signes catalana és el de la narrativa curta i el de la poesia visual. Narracions i poemes visuals, de nova creació o traduïts de grans autors literaris, mostren la complexitat i la potencialitat expressiva de l'LSC.

La versió signada del poema de Josep Carner, *A hora foscant*, el 2020, n'és un exemple.

Narrativa i poesia visual

Pel seu caràcter visual, la llengua de signes catalana confereix unes habilitats especials en persones sordes signants en el terreny de les arts plàstiques.

Fotografia, escultura, dibuix, pintura, decoració... són àmbits en què moltes persones sordes es prodiguen i on trobem noms destacats de la comunitat signant, alguns dels quals amb una llarga trajectòria, prestigi i reconeixement dins dels àmbits artístics, com ara: Eduard Costa (1918-2014), Pere Segimon Cisa (1904-1976), Ernesto Ventós, Nasevo (1945-2020) o Antonio Miret (1944).

EDUARD COSTA

A HORA FOSCANT

Una llengua espectacular

MIRA-HO EN LSC

Ens relacionem en LSC

Les persones sordes es relacionen entre elles i amb el seu entorn d'una manera gestual i visual pròpia. Una llengua amb la qual expressar sentiments, amistat, solidaritat...

Trobar-se en un bar i flirtejar, anar a veure i comentar una exposició artística entre amics o planificar unes vacances en una agència de viatges són situacions diverses i quotidianes en què es troba tant una persona sorda com qualsevol altra.

Visitar una exposició

Planificar unes vacances

Trobar-se en un bar

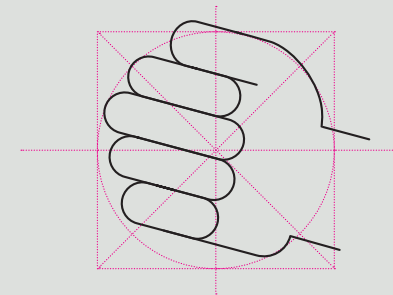
Més LSC!

Vocabulari bàsic

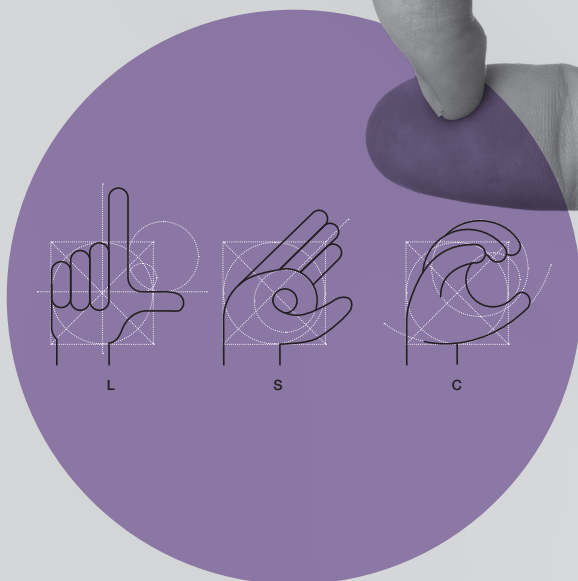
Calendari perpetu

I molt més!

MÉS LSC!

reveure!

**Generalitat
de Catalunya**